

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка

Філософський факультет
Кафедра теорії та історії політичної науки

Іленьків Галина Василівна

**Методичні рекомендації та матеріали для вивчення
навчальної дисципліни**

“НАЦІОНАЛЬНА ТА МІЖНАРОДНА БЕЗПЕКА”

для студентів четвертого року навчання спеціальності 052 «Політологія»
освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» (денна форма навчання)

Львів 2022

Затверджено на засіданні кафедри теорії та історії політичної науки
Протокол №12 від 28. 06. 2022 року

Схвалено Вченою радою філософського факультету
Протокол №271/7 від 26. 08. 2022 року

ЗМІСТ

1. Вступ. Опис навчальної дисципліни.....	3
2. Мета та завдання, компетентності та результати навчальної дисципліни.....	4
3. Семестровий план і структура навчальної дисципліни	6
4. Основна та додаткова література навчальної дисципліни.....	7
5. Теми та зміст лекційних занять навчальної дисципліни	11
6. Теми та зміст семінарських/практичних занять навчальної дисципліни. Література	15
7. Завдання для самостійної роботи з навчальної дисципліни.....	22
8. Кредитно-модульна система оцінювання знань студентів.....	23
9. Розподіл балів, що присвоюється студентам	24
10. Контрольні питання для підсумкового контролю (заліку).....	25

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		Денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»	Дисципліна з виборчого блоку 4 «Світова політика і глобалізаційні процеси»
	Спеціальність 052 «Політологія»	
Модулів – 1		<i>Рік підготовки:</i>
Змістових модулів – 1		4-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання – немає		<i>Семестр</i>
Загальна кількість годин – 90		8-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 2,9	Освітньо-кваліфікаційний рівень: перший (бакалаврський)	<i>Лекції</i>
		26 год.
		<i>Практичні, семінарські</i>
		26 год.
		<i>Лабораторні</i>
		0 год.
		<i>Самостійна робота</i>
38 год.		
		<i>Індивідуальні завдання: 0 год.</i>
		<i>Вид контролю: залік</i>

2. Мета та завдання, компетентності та результати навчальної дисципліни навчальної дисципліни

Навчальний курс „Національна та міжнародна безпека” є вибірковою дисципліною студентів-бакалаврів спеціальності “Політологія”. Вона викладається на 4 курсі в 1 семестрі в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS). Особлива увага під час вивчення курсу „Національна та міжнародна безпека” приділяється формуванню аналітичних навичок, вмінню доцільно використовувати отриманні знання для вирішення теоретичних та прикладних проблем.

Мета вибіркової навчальної дисципліни „Національна та міжнародна безпека” – формування у студентів знання системної сутності національної та міжнародної безпеки, принципів їх формування, усвідомлення взаємозв’язків між національною, регіональною та міжнародною безпекою; створення теоретико-методологічного підґрунтя для оволодіння вміннями та навичками аналізу особливостей процесу забезпечення національної та міжнародної безпеки в умовах глобалізації; дослідження процесу розвитку системи національної, міжнародної безпеки та виявлення основних передумов ефективної взаємодії країн щодо мирного урегулювання спірних питань і розбіжностей в міжнародних відносинах; розуміння природи загроз національній, міжнародній безпеці та набуття вмінь та навичок щодо формування стратегій мінімізації їх впливу на розвиток національних, міжнародних відносин; дослідження нормативно-правових засад міжнародної безпеки в контексті їх співвідношення із чинним законодавством України; розуміння інституційних засад забезпечення національної, міжнародної безпеки, функцій основних інститутів у цій сфері; формування навичок аналізу процесів пов’язаних із забезпеченням міжнародної безпеки, оцінки їх наслідків для окремих країн, регіональних об’єднань та світу.

Крім того, курс спрямований на отримання студентами теоретичних знань та практичних умінь, які дадуть їм змогу адекватно і ефективно використовувати одержані навички у майбутній професійній діяльності.

Завдання курсу:

- сформувати у студентів політології вміння користуватися категорійно-понятійним апаратом з цього курсу, користуватися літературою та довідковим матеріалом з цієї проблематики, визначати основні теоретико-методологічні підходи, оцінювати сучасну політичну практику, визначати умови та причини того чи іншого політичного процесу, особливості їхнього перебігу, можливості управління ними;
- вироблення у студентів навичок політичного аналізу сучасних актуальних проблем міжнародних відносин, оперуючи відомими теоретико-методологічними підходами та концепціями дослідження світових політичних процесів.

За результатами успішного засвоєння курсу студент повинен:

- **знати:**

- проблеми міжнародної та національної безпеки, міжнародних та інтернаціоналізованих конфліктів, підходів, способів та механізмів забезпечення безпеки у міжнародному просторі та у зовнішній політиці держав.

- **вміти:**

- визначати та прогнозувати політичні, дипломатичні, безпекові й інші ризики у сфері міжнародних відносин.
- оцінювати та аналізувати міжнародні та зовнішньополітичні проблеми та ситуації, пропонувати підходи до вирішення таких проблем.
- готувати аналітичні довідки, звіти та інші документи про стан міжнародних відносин.
- оцінювати міжнародні події, процеси в сфері міжнародного співробітництва та міжнародної безпеки, стан взаємодії та конфлікту в міжнародних системах.
- проводити підготовку, розробку та реалізацію проектів прикладних досліджень міжнародних відносин, зовнішньої політики.

Крім того, в результаті успішного завершення курсу студент набуде:

- **загальних компетентностей:**

- здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

- **спеціальних компетентностей:**

- здатність описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.
- здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

Програмні результати навчання:

- вміти критично мислити у сфері професійної діяльності.
- вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.
- вміти аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

3. Семестровий план і структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	Усього	у тому числі				
л.		п./с.	лаб.	інд.	ср.	
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1						
Тема 1. Становлення та розвиток безпекових досліджень.	7	2	2	-	-	3
Тема 2. Теорія міжнародної безпеки.	7	2	2	-	-	3
Тема 3. Національна безпека: системна характеристика. Ч.1.	6	2	2	-	-	2
Тема 4. Національна безпека: системна характеристика. Ч.2.	7	2	2	-	-	3
Тема 5. Моделі національної стійкості та безпеки.	7	2	2	-	-	3
Тема 6. Воєнна безпека держави.	7	2	2	-	-	3
Тема 7. Гонка озброєнь та військові видатки держав.	7	2	2	-	-	3
Тема 8. Збройні конфлікти як загроза безпеці.	7	2	2	-	-	3
Тема 9. Тероризм як загроза безпеці.	7	2	2			3
Тема 10. Міжнародна миротворчість.	7	2	2			3
Тема 11. Режими нерозповсюдження зброї та матеріалів масового знищення.	7	2	2			3
Тема 12. Режими регулювання обігу звичайних озброєнь у світі.	7	2	2			3
Тема 13. Кримінальні загрози безпеці.	6	2	2			2
Разом – Змістовний модуль 1	90	26	26	-	-	38
РАЗОМ	90	26	26	-	-	38

4. Основна та додаткова література

Основна література:

1. Актуальні питання протидії тероризму у світі та в Україні: аналіт. доповідь / [Резнікова О.О., Місюра А.О., Дрьомов С.В., Войтовський К.Є.]; за заг. ред. О.О. Резнікової. – К.: НІСД, 2017. – 60 с.
2. Глобальна та національна безпека: підручник / За заг. Ред. Г.П. Ситника, Ю.В. Ковбасюка. – К.: НАДУ, 2016.
3. Експортний контроль в системі міжнародної безпеки: навч. посіб. / Галака С. П., Гришуткін О. М., Кондратов С. І., Перепели ця Г. М., Сівер О. І. — К.: КВІЦ, 2013. — 368 с.
4. Кияк М.Т. Національна стійкість і національна безпека: воєнно-політичний ресурс та потенціал України // Національна стійкість України: стратегія відповіді на виклики та випередження гібридних загроз: національна доповідь / [ред. кол. С. І. Пирожков, О. М. Майборода, Н. В. Хамітов та ін.] / Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. - Київ, 2022. - С. 422-433.
5. Куриленко Т.В. Концепт безпеки в сучасному філософському дискурсі // Scientific Journal Virtus. – 2021. - #50. – С. 19-22.
6. Лазебник Л.Л. Дискурси національної безпеки // Економічний вісник. – 2021. - №2.
7. Мережі і мережні війни: Майбутнє терору, злочинності та бойових дій / За ред. Дж. Арквілли, Д. Ронфельдта; Пер. з англ. А. Іщенка. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська Академія», 2005. – 350 с.
8. Микієвич, М. М. Міжнародно-правові засади боротьби із транснаціональною злочинністю в рамках Європейського Союзу / М. М. Микієвич // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. – 2008. – № 2.
9. Милосердна І. Дилема безпеки в сучасному світовому порядку: теоретичний вимір дослідження // Сучасні політичні процеси: глобальний та національний виміри : матеріали II Міжнар. наук-практ. Інтернет-конф. (м. Одеса, 29 квіт. 2022 р.) / МОН України, Нац ун-т «Одес. юрид. акад.» – Одеса. – 2022. – С. 15-18.
10. Міжнародне безпекове середовище: виклики і загрози національній безпеці України. – К.: НІСД, 2013. – 64 с.
11. Міняйло, Н. Є. Поняття та ознаки транснаціональної злочинної діяльності у сфері незаконного обігу вогнепальної зброї [Електронний ресурс] / Міняйло Н. Є. // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. – 2011. – № 5.
12. Пасічко В. Обороздатність держави: теоретичні основи системного дослідження / Володимир Пасічко // Політичний менеджмент. – 2008. - №2.
13. Резнікова О. О. Національна стійкість в умовах мінливого безпекового середовища: монографія. – Київ: НІСД, 2022. – С. 25-29. – (Еволюція безпекових досліджень).

14. Тероризм: теоретико-прикладні аспекти: навчальний посібник / Мовчан А.В., Грищук В.К., Марін О.К., Щур Б.В., Канцір В.С., Красницький І.В., Шишко В.В., Благути Р.І.; за заг. ред. проф. В.К. Грищука. - Львів: ЛьвДУВС, 2011. - 328 с.

Додаткова література:

1. Антонов К.В. Актуальні проблеми міжнародного співробітництва щодо запобігання та протидії контрабанді зброї та боєприпасів / К.В. Антонов, В.В. Варава // Вісник АМСУ. Серія «Право». – 2014. - № 1 (12).
2. Базів, Н. М. Торгівля людьми як сучасна форма рабства / Базів Н. М. // Гілея. – 2012. – Вип. 59 (додатки).
3. Багінський А.В. Місцева миротворчість у врегулюванні конфлікту // Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право. – 2021. – Випуск 1 (49).
4. Берест, Г. С. Організована злочинність і тероризм / Берест Г. С. // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). – 2008. – № 18.
5. Біленчук, П. Д. Концептуальні засади класифікації і профілактики міжнародного тероризму / Біленчук П. Д., Гавловський В. Д., Сав'юк О. В. // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). – 2008. – № 18.
6. Бураков Ю.В. Теоретичні аспекти класифікації локальних війн та збройних конфліктів сучасності // Військово-науковий вісник. – 2016. – Вип. 25. – С. 214-232.
7. Вербенський, М. Г. Транснаціональна організована злочинність: поняття та основні ознаки / М. Г. Вербенський // Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності. – 2009. – № 4. – С. 125-131.
8. Генік М. Методологічні проблеми міждисциплінарних досліджень миру / Генік М. // Політичні дослідження. – 2021. - №1.
9. Гуцало М.Г. Світова матриця терористичної активності [Електронний ресурс] / М.Г. Гуцало // Стратегічна панорама. – 2009. – № 2. – С. 164-170.
10. Європіна І.В. Види протиправних діянь у сфері новітніх інформаційних технологій // Вісник Академії адвокатури України. – 2010. – Число 3 (19).
11. Єремеева І.А. Проблеми миротворчості ООН в умовах трансформації міжнародних безпекових інститутів // Науковий журнал «Політикус». – 2016. – Випуск 1.
12. Забезпечення стійкості держави і суспільства до терористичної загрози в Україні та світі / Резнікова О.О. // Стратегічні пріоритети. – 2017. - № 3.
13. Карпенко, Є. М. Участь Європолу в запобіганні та протидії транснаціональній злочинності: правові й організаційні засади / Карпенко Є. М. // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. – 2011. – № 2.
14. Качур, С. І. Суїцидний тероризм як транснаціональне соціально-політичне явище [Електронний ресурс] / Качур С. І. // Стратегічні пріоритети. – 2009. – № 4 (13). – С. 212-218.

15. Кияк М.Т. Національна стійкість і національна безпека: воєнно-політичний ресурс та потенціал України // Національна стійкість України: стратегія відповіді на виклики та випередження гібридних загроз: національна доповідь / [ред. кол. С. І. Пирожков, О. М. Майборода, Н. В. Хамітов та ін.] / Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. - Київ, 2022. - С. 422-433.
16. Концептуальні підходи до вибору моделі забезпечення національної стійкості / Резнікова О.О. // Стратегічні пріоритети. – 2019. - № 1.
17. Кресін О.В. Механізми ухвалення рішень ООН у сфері миротворчості // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. – 2018. - № 3.
18. Матерняк Д. Гібридна війна: російська доктрина і висновки з дій під час російсько-української війни / Матерняк Д. // Стратегічна панорама. – 2020. - № 1-2.
19. Леонов В.В. Парадокс асиметрії в сучасних міжнародних збройних конфліктах / Леонов В.В., Ворович Б.О. // Збірник наукових праць Центру воєнно-стратегічних досліджень Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського. – 2016. - № 1 (56).
20. Патлашинська І.В. Миротворчість: спроба термінологічного аналізу // Грані. – 2011. - № 6 (80).
21. Патлашинська І.В. Специфіка міжнародних гуманітарних операцій // Грані. – 2016. - № 8 (136).
22. Тимінська Т.О. Міжнародний тероризм як загроза глобальній та регіональній безпеці [Електронний ресурс] / Т.О. Тимінська // Стратегічна панорама. – 2009. – № 2. – С. 171-176.
23. Толстов, С.В. (2017) Концепції міжнародної безпеки: методологічні підходи та понятійні принципи. Трансформація стратегічної стабільності та проблеми ядерної безпеки на початку ХХІ століття: збірник наукових праць / За заг. ред. д.і.н., проф. Кудряченка А.І.. с. 41-67.
24. Філіпчук В. Міжнародна миротворчість та війна на сході України: чи є рецепт мирного врегулювання? / Василь Філіпчук // Дзеркало тижня. – 2016. – Вип. № 17: 13-20 травня.
25. Шелест Г.В. Посередництво та миротворчість ЄС // Перспективи розвитку політики ЄС: глобальні та регіональні виміри: монографія / колектив авторів ; за заг. ред. О.І. Брусиловської, І.М. Ковалю. – Одеса: Одес. нац. ун-т ім. І.І. Мечнікова, 2019. – С. 172-189.

Інтернет-джерела:

1. Боротьба з глобальною загрозою розповсюдження легкої і стрілецької зброї https://www.nato.int/cps/uk/natohq/news_7411.htm?selectedLocale=uk
2. Веземан, П. Д. Конференція ООН з незаконної торгівлі стрілецькою зброєю і легкими озброєннями [Електронний ресурс] / Пітер Д. Веземан // Національна безпека і оборона. – 2005. – № 2 (62). – С. 44-46. – Режим доступу: http://razumkov.org.ua/files/category_journal/NSD62_ukr.pdf

3. Миротворчі місії ООН: фінансування, склад, повноваження // Український тиждень (19.02.2015). <https://tyzhden.ua/News/130247>
4. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності [Електронний ресурс] : ООН, Конвенція, Міжнародний документ від 15.11. 2000 р. // Сторінка "Законодавство України" сайту Верховної Ради України. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_789
5. Паламарчук М. Протидія тероризму: політичний аспект // Збірник матеріалів круглого столу «Державна політика протидії тероризму: пріоритети та шляхи реалізації». <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2011-10/Terrorizma46ca.pdf#page=15>
6. СІПРІ 2021: Щорічник: озброєння, роззброєння та міжнародна безпека: Пер. з англ./Стокгольм. міжнар. ін-т дослідження миру; Укр. центр екон. і політ. досліджень ім. О.Разумкова; Редкол. укр. вид.: О.Мельник (керівник проекту) та ін. – К.: Заповіт, 2022. – 724 с. – https://razumkov.org.ua/images/sipri/SIPRI_2021_ukr.pdf
7. Паркер, С. 10 років боротьби з розповсюдженням стрілецької зброї: де ми зараз? [Електронний ресурс] / Сара Паркер // НАТО Ревю. – 2011. – Вип. 4: Легка зброя, важкі наслідки. – Режим доступу: <http://www.nato.int/docu/review/2011/Arms-control/10-years-actions/UK/index.htm>
8. Тимошенко В. Тероризм і наркобізнес: механізм зрощування // Збірник матеріалів круглого столу «Державна політика протидії тероризму: пріоритети та шляхи реалізації». <https://dspace.nau.edu.ua/bitstream/NAU/17708/1/Terrorizma46ca.pdf#page=72>
9. Шелест Г. Миротворчість під час війни. Перспективи миротворчої діяльності України. <http://prismua.org/wp-content/uploads/2018/02/14041.pdf>

5. Теми та зміст лекційних занять навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Становлення та розвиток безпекових досліджень.

Основні підходи до визначення поняття «безпека». Співвідношення понять «міжнародна», «регіональна», «національна» безпека. Класифікація видів міжнародної безпеки. Уявлення про безпеку держави в добу Просвітництва (Т. Гоббс., Д. Локк). Концепції національної (державної) безпеки ХІХ ст. Теорія національних інтересів Г. Моргентау. Еволюція трактування природи міжнародної безпеки. Геополітичні погляди Х. Макіндера, Н. Спідмена, З. Бжезинського, А. Хаусхофера. Концепція зіткнення цивілізацій С. Хантінгтона. Мондалістські парадигми Ф. Фукуяма. Катастрофічні прогнози К. Санторо. Вплив глобалізації на проблему безпеки.

Основні поняття: безпека, міжнародна безпека, національна безпека, регіональна безпека, глобалізація.

Тема 2. Теорія міжнародної безпеки

Міжнародна безпека та система міжнародної безпеки. Національна безпека та міжнародна безпека: співвідношення понять. Передумови виникнення концепції міжнародної безпеки. Еволюція концепції «міжнародної безпеки»: колективної безпеки, загальної безпеки та кооперативної безпеки. Етапи розвитку міжнародних відносин у сфері забезпечення міжнародної безпеки. Жорстка та м'яка концепції міжнародної безпеки. Операційні моделі міжнародної безпеки: однополярна, багатополарна, глобальна, «концерт держав». Концепція «гуманітарної інтервенції» та її еволюція. Ієрархія понять національної, регіональної, міжнародної та глобальної безпеки. Співвідношення понять «безпека», «стабільність», «сталий розвиток», «стратегічна стабільність». Параметри забезпечення міжнародної безпеки та фактори впливу на неї в умовах глобалізації. Класифікація загроз міжнародній безпеці.

Основні поняття: міжнародна безпека, регіональна безпека, національна безпека, глобальна безпека, колективна безпека, загальна безпека, кооперативна безпека, загрози.

Тема 3. Національна безпека: системна характеристика. Ч.1

Сутність поняття "національна безпека". Взаємозв'язок сутності націоналізму з національною безпекою. Взаємозв'язок сутності нації з національною безпекою. Національна безпека - системна характеристика розвитку людини, суспільства, держави. Види національної безпеки. Внутрішня безпека. Зовнішня безпека. Складові національної безпеки. Взаємозв'язок основних складових національної безпеки.

Основні поняття: національна безпека, внутрішня безпека, зовнішня безпека, націоналізм, нація, держава.

Тема 4. Національна безпека: системна характеристика. Ч.2

Поняття "загроза", "виклик" та "ризик" в теорії національної безпеки. Класифікація небезпек національним інтересам. Визначення рівня загроз національній безпеці. Поняття та структура системи національної безпеки. Суб'єкти забезпечення

національної безпеки. Об'єкти національної безпеки. Сукупність інструментів влади. Масив чинного національного законодавства. Національні джерела та суб'єкти. Множина зовнішніх і внутрішніх факторів національної безпеки.

Основні поняття: національна безпека, загроза, виклик, ризик, суб'єкти, об'єкти, фактори.

Тема 5. Моделі національної стійкості та безпеки

Особливості вибору ключових параметрів моделі забезпечення національної стійкості. Системний підхід за Дж. ван Гігом. Методологічні засади створення механізмів адаптивного управління національною стійкістю. Визначення пріоритетів забезпечення національної стійкості. Проблема пріоритизації заходів та можливих конфліктів інтересів у сфері забезпечення національної стійкості за Дж. Андерісом, П. Мартін-Бріном та Д. Чендлером.

Основні поняття: національна безпека, національна стійкість, конфлікт інтересів, адаптивне управління.

Тема 6. Воєнна безпека держави

Сутність воєнної безпеки. Основні загрози воєнній безпеці України. Воєнна небезпека і воєнні загрози. Джерела і характерні ознаки. Чинники, що впливають на ступінь воєнної небезпеки і характер військових загроз для України. Існуючі та прогнозовані загрози воєнній безпеці України Система воєнної безпеки України. Система забезпечення воєнної безпеки і умови її формування. Складові системи воєнної безпеки і їх повноваження. Аналіз стану системи воєнної безпеки. Зовнішньополітичний потенціал обороноздатності держави. Воєнно-політичний ресурс та потенціал України. Перспективи розвитку і шляхи вдосконалення системи воєнної безпеки України.

Основні поняття: національна безпека, воєнна безпека, воєнні загрози, обороноздатність.

Тема 7. Гонка озброєнь та військові видатки держав

Поняття «дилеми безпеки». Дж. Герц «Політичний реалізм та політичний ідеалізм». К. Бут та Н. Вейлер, три пріоритетні напрямки розуміння дилеми безпеки: фаталістський, посередницький, трансцендентний. Характерні риси дилеми безпеки: нерозрізненість намірів нападу або захисту сторін, схильність учасників конфлікту допускати найгірший сценарій розвитку подій, зменшення невизначеності конфліктної ситуації перевагами раптових наступальних дій, допущення найгіршого сценарію розвитку подій провокує динаміку акцій та реакцій, непередбачувані наслідки дій щодо забезпечення безпеки учасників конфлікту за П. Рое. «Дилема безпеки» та гонка озброєнь. Військові витрати держав у 2011-2020 рр.

Основні поняття: національна безпека, воєнна безпека, дилема безпеки, гонка озброєнь, обороноздатність.

Тема 8. Збройні конфлікти як загроза безпеці

Поняття збройного конфлікту. Збройні конфлікти міжнародного характеру. Особливості сучасних збройних конфліктів. Сторони у міжнародному збройному конфлікті. Поняття «гуманітарної інтервенції». Нейтралітет у війні. Наслідки збройних конфліктів. Способи закінчення бойових дій.

Основні поняття: національна безпека, міжнародна безпека, воєнна безпека, збройний конфлікт, гуманітарна інтервенція.

Тема 9. Тероризм як загроза безпеці

Історичні аспекти виникнення тероризму. Прояви тероризму в Стародавньому світі та Російський революційний тероризм кінця XIX ст. Терористичні акти як привід до початку Першої та Другої світових війн. Походження терміну “тероризм”. Визначення тероризму в вузькому та широкому сенсі.

Основні підходи до класифікації тероризму. Державний та опозиційний тероризм. Етнічний та релігійний тероризм. Класифікація тероризму з точки зору соціальнополітичної спрямованості. Поділ тероризму за сферами дії та за засобами впливу. Терористичний акт та його види. Цілі та завдання терористичної діяльності. Міжнародне співробітництво у протидії тероризму.

Основні поняття: національна безпека, міжнародна безпека, воєнна безпека, збройний конфлікт, тероризм.

Тема 10. Міжнародна миротворчість.

Поняття миротворчості. Конгрес в Камбре 1724 р. та Віденський договір 1725 р. – перші вдалі спроби вирішення європейських проблем невійськовим засобом. Віденський конгрес 1814-1815 рр. Діяльність Священного Союзу в 1815-1848 рр. як консервативний досвід колективної безпеки. Операція 6 адміралів на Криті 1897 р. як прообраз миротворчої операції. Військово-політична ситуація в світі після Першої світової війни. Ліга націй – прообраз Організації Об’єднаних Націй. Мандатна система в міжвоєнний період як гарант міжнародної безпеки. Дії Ліги Націй по нейтралізації Рейнського питання. Нота Бріана-Келлога – принцип пацифізму в міжнародних відносин чи слабкість зовнішньої політики західних країн в міжвоєнний період? Політика примирення агресора як приклад помилкової миротворчої діяльності. Ідеї та проекти майбутніх миротворчих сил на конференціях Об’єднаних Націй під час Другої світової війни. Юридичні та політичні принципи ялтинсько-потсдамської системи міжнародних відносин.

Миротворчість міжнародних організацій та спеціальних коаліцій. Багатосторонні миротворчі операції.

Основні поняття: національна безпека, міжнародна безпека, воєнна безпека, збройний конфлікт, міжнародна миротворчість, міжнародні організації.

Тема 11. Режими нерозповсюдження зброї та матеріалів масового знищення.

Міжнародний режим нерозповсюдження ядерної зброї. Америко-російські домовленості щодо ядерної зброї. Міжнародний режим нерозповсюдження хімічної та біологічної зброї. Експортний контроль у сфері нерозповсюдження зброї масового знищення.

Основні поняття: ядерна зброя, міжнародна безпека, безпека держави, міжнародний режим, міжнародний договір, міжнародні санкції, міжнародна відповідальність.

Тема 12. Режими регулювання обігу звичайних озброєнь у світі.

Конференція з роззброєння та реєстр ООН щодо звичайних озброєнь. Договір про звичайні збройні сили в Європі. Експортний контроль та заходи воєнної довіри. Експортний контроль та заходи з контролю звичайних озброєнь.

Основні поняття: міжнародний режим, міжнародний договір, міжнародні санкції, міжнародна відповідальність, міжнародна безпека, безпека держави.

Тема 13. Кримінальні загрози безпеці

Транснаціональна організована злочинність: поняття, організаційні форми, напрями діяльності. Міжнародне співробітництво у боротьбі з транснаціональною злочинністю. Кіберзлочинність як безпековий виклик.

Основні поняття: транснаціональна організована злочинність, нормативно-правові акти, конвенція, організована група, злочинна організація, ознаки.

6. Теми та зміст семінарських занять навчальної дисципліни. Змістовий модуль 1

Тема 1. Становлення та розвиток безпекових досліджень (2 год.).

1. Поняття безпеки.
2. Національна та міжнародна безпека як об'єкт безпекових досліджень.

Основні поняття: безпека, міжнародна безпека, національна безпека, регіональна безпека, глобалізація.

Література

1. Куриленко Т.В. Концепт безпеки в сучасному філософському дискурсі // Scientific Journal Virtus. – 2021. - #50. – С. 19-22.
2. Резнікова О. О. Національна стійкість в умовах мінливого безпекового середовища: монографія. – Київ: НІСД, 2022. – С. 25-29. – (Еволюція безпекових досліджень)
3. Лазебник Л.Л. Дискурси національної безпеки // Економічний вісник. – 2021. - №2.
4. Глобальна та національна безпека: підручник / За заг. Ред. Г.П. Ситника, Ю.В. Ковбасюка. – К.: НАДУ, 2016.

Тема 2. Теорія міжнародної безпеки (2 год.).

1. Національна безпека та міжнародна безпека: співвідношення понять.
2. Концепції міжнародної безпеки.
3. Класифікація загроз міжнародній безпеці.

Основні поняття: міжнародна безпека, регіональна безпека, національна безпека, глобальна безпека, колективна безпека, загальна безпека, кооперативна безпека, загрози.

Література

1. Міжнародне безпекове середовище: виклики і загрози національній безпеці України. – К.: НІСД, 2013. – 64 с.
2. Толстов, С.В. (2017) Концепції міжнародної безпеки: методологічні підходи та понятійні принципи. Трансформація стратегічної стабільності та проблеми ядерної безпеки на початку ХХІ століття: збірник наукових праць / За заг. ред. д.і.н., проф. Кудряченка А.І. с. 41-67.
- 3.

Тема 3. Національна безпека: системна характеристика. Ч.1 (2 год.).

1. Національна безпека, як характеристика розвитку соціуму та держави.
2. Види національної безпеки.
3. Система національної безпеки.

Основні поняття: національна безпека, внутрішня безпека, зовнішня безпека, націоналізм, нація, держава.

Література

1. Глобальна та національна безпека: підручник / За заг. Ред. Г.П. Ситника, Ю.В. Ковбасюка. – К.: НАДУ, 2016.

Тема 4. Національна безпека: системна характеристика. Ч.2 (2 год).

1. Класифікація небезпек національним інтересам.
2. Визначення рівня загроз національній безпеці та адекватного йому порядку денного органів державної влади.
3. Система забезпечення національної безпеки та оцінка її потенціалу.

Основні поняття: національна безпека, загроза, виклик, ризик, суб'єкти, об'єкти, фактори.

Література

1. Глобальна та національна безпека: підручник / За заг. Ред. Г.П. Ситника, Ю.В. Ковбасюка. – К.: НАДУ, 2016.

Тема 5. Моделі національної стійкості та безпеки (2 год.).

1. Вибір ключових параметрів моделі забезпечення національної стійкості.
2. Методологічні засади створення механізмів адаптивного управління національною стійкістю.
3. Визначення пріоритетів забезпечення національної стійкості та безпеки

Основні поняття: національна безпека, національна стійкість, конфлікт інтересів, адаптивне управління.

Література

1. Резнікова О. О. Національна стійкість в умовах мінливого безпекового середовища: монографія. – Київ: НІСД, 2022. – С. 125-29. – (підрозділ 2.2. Формування моделі забезпечення національної стійкості на основі системного підходу)
2. Концептуальні підходи до вибору моделі забезпечення національної стійкості / Резнікова О.О. // Стратегічні пріоритети. – 2019. - № 1.

Тема 6. Воєнна безпека держави (2 год.).

1. Зовнішні воєнні небезпеки та воєнні загрози державі.
2. Воєнний потенціал обороноздатності держави.
3. Зовнішньополітичний потенціал обороноздатності держави.
4. Воєнно-політичний ресурс та потенціал України.

Основні поняття: національна безпека, воєнна безпека, воєнні загрози, обороноздатність.

Література

1. Пасічко В. Обороздатність держави: теоретичні основи системного дослідження / Володимир Пасічко // Політичний менеджмент. – 2008. - №2.
2. Кияк М.Т. Національна стійкість і національна безпека: воєнно-політичний ресурс та потенціал України // Національна стійкість України: стратегія відповіді на виклики та випередження гібридних загроз: національна доповідь / [ред. кол. С. І. Пирожков, О. М. Майборода, Н. В. Хамітов та ін.] / Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. - Київ, 2022. - С. 422-433

Тема 7. Гонка озброєнь та військові видатки держав (2 год.).

1. «Дилема безпеки» та гонка озброєнь.
2. Військові витрати держав у 2011-2020 рр.

Основні поняття: авторитаризм, демократія, демократизація, лібералізація, консолідація, гібридний режим, політичний режим України, посткомунізм, транзитологія.

Література

1. Милосердна І. Дилема безпеки в сучасному світовому порядку: теоретичний вимір дослідження // Сучасні політичні процеси: глобальний та національний виміри : матеріали II Міжнар. наук-практ. Інтернет-конф. (м. Одеса, 29 квіт. 2022 р.) / МОН України, Нац ун-т «Одес. юрид. акад.» – Одеса. – 2022. – С. 15-18.
2. СІПРІ 2021: Щорічник: Озброєння, роззброєння та міжнародна безпека: Пер. з англ./Стокгольм. міжнар. ін-т дослідження миру; Укр. центр екон. і політ. досліджень ім. О.Разумкова; Редкол. укр. вид.: О.Мельник (керівник проекту) та ін. – К.: Заповіт, 2022. – 724 с. - https://razumkov.org.ua/images/sipri/SIPRI_2021_ukr.pdf

Тема 8. Збройні конфлікти як загроза безпеці (2 год.).

1. Визначення збройного конфлікту.
2. Особливості сучасних збройних конфліктів.
3. Наслідки збройних конфліктів

Основні поняття: національна безпека, міжнародна безпека, воєнна безпека, збройний конфлікт, гуманітарна інтервенція.

Література

1. СІПРІ 2021: Щорічник: Озброєння, роззброєння та міжнародна безпека: Пер. з англ./Стокгольм. міжнар. ін-т дослідження миру; Укр. центр екон. і політ. досліджень ім.

- О.Разумкова; Редкол. укр. вид.: О.Мельник (керівник проекту) та ін. – К.: Заповіт, 2022. – 724 с. - https://razumkov.org.ua/images/sipri/SIPRI_2021_ukr.pdf
- Бураков Ю.В. Теоретичні аспекти класифікації локальних війн та збройних конфліктів сучасності // Військово-науковий вісник. – 2016. – Вип. 25. – С. 214-232.
 - Мережі і мережні війни: Майбутнє терору, злочинності та бойових дій / За ред. Дж. Арквілли, Д. Ронфельдта; Пер. з англ. А. Іщенко. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська Академія», 2005. – 350 с.
 - Матерняк Д. Гібридна війна: російська доктрина і висновки з дій під час російсько-української війни / Матерняк Д. // Стратегічна панорама. – 2020. - № 1-2.
 - Леонов В.В. Парадокс асиметрії в сучасних міжнародних збройних конфліктах / Леонов В.В., Ворочич Б.О. // Збірник наукових праць Центру військово-стратегічних досліджень Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського. – 2016. - № 1 (56).

Тема 9. Тероризм як загроза безпеці (2год.).

- Поняття, сутність та ознаки тероризму.
- Цілі та завдання терористичної діяльності типологія тероризму.
- Міжнародне співробітництво у протидії тероризму.

Основні поняття: національна безпека, міжнародна безпека, воєнна безпека, збройний конфлікт, тероризм.

Література

- Актуальні питання протидії тероризму у світі та в Україні: аналіт. доповідь / [Резнікова О.О., Місюра А.О., Дрьомов С.В., Войтовський К.Є.]; за заг. ред. О.О. Резнікової. – К.: НІСД, 2017. – 60 с.
- Берест, Г. С. Організована злочинність і тероризм / Берест Г. С. // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). – 2008. – № 18.
- Біленчук, П. Д. Концептуальні засади класифікації і профілактики міжнародного тероризму / Біленчук П. Д., Гавловський В. Д., Сав'юк О. В. // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). – 2008. – № 18.
- Гуцало М.Г. Світова матриця терористичної активності [Електронний ресурс] / М.Г. Гуцало // Стратегічна панорама. – 2009. – № 2. – С. 164-170.
- Качур, С. І. Суїцидний тероризм як транснаціональне соціально-політичне явище [Електронний ресурс] / Качур С. І. // Стратегічні пріоритети. – 2009. – № 4 (13). – С. 212-218.
- Мережі і мережні війни: Майбутнє терору, злочинності та бойових дій / За ред. Дж. Арквілли, Д. Ронфельдта; Пер. з англ. А. Іщенко. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська Академія», 2005. – 350 с.
- Тимінська Т.О. Міжнародний тероризм як загроза глобальній та регіональній безпеці [Електронний ресурс] / Т.О. Тимінська // Стратегічна панорама. – 2009. – № 2. – С. 171-176.
- Тимошенко В. Тероризм і наркобізнес: механізм зрощування // Збірник матеріалів круглого столу «Державна політика протидії тероризму: пріоритети та шляхи реалізації». <https://dspace.nau.edu.ua/bitstream/NAU/17708/1/Terorizm-a46ca.pdf#page=72>

9. Паламарчук М. Протидія тероризму: політичний аспект // Збірник матеріалів круглого столу «Державна політика протидії тероризму: пріоритети та шляхи реалізації». <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2011-10/Terorizm-a46ca.pdf#page=15>
10. Забезпечення стійкості держави і суспільства до терористичної загрози в Україні та світі / Резнікова О.О. // Стратегічні пріоритети. – 2017. - № 3.

Тема 10. Міжнародна миротворчість. (2год.).

1. Поняття миротворчості.
2. Миротворчість міжнародних організацій та спеціальних коаліцій.
3. Багатосторонні миротворчі операції.

Основні поняття: національна безпека, міжнародна безпека, воєнна безпека, збройний конфлікт, міжнародна миротворчість, міжнародні організації.

Література

1. СІПРІ 2021: Щорічник: озброєння, роззброєння та міжнародна безпека: Пер. з англ./Стокгольм. міжнар. ін-т дослідження миру; Укр. центр екон. і політ. досліджень ім. О.Разумкова; Редкол. укр. вид.: О.Мельник (керівник проекту) та ін. – К.: Заповіт, 2022. – 724 с. - https://razumkov.org.ua/images/sipri/SIPRI_2021_ukr.pdf
2. Багінський А.В. Місцева миротворчість у врегулюванні конфлікту // Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право. – 2021. – Випуск 1 (49).
3. Геник М. Методологічні проблеми міждисциплінарних досліджень миру / Геник М. // Політичні дослідження. – 2021. - №1.
4. Єремєєва І.А. Проблеми миротворчості ООН в умовах трансформації міжнародних безпекових інститутів // Науковий журнал «Політикус». – 2016. – Випуск 1.
5. Кресін О.В. Механізми ухвалення рішень ООН у сфері миротворчості // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. – 2018. - № 3.
6. Миротворчі місії ООН: фінансування, склад, повноваження // Український тиждень (19.02.2015). <https://tyzhden.ua/News/130247>
7. Патлашинська І.В. Миротворчість: спроба термінологічного аналізу // Грані. – 2011. - № 6 (80).
8. Патлашинська І.В. Специфіка міжнародних гуманітарних операцій // Грані. – 2016. - № 8 (136).
9. Філіпчук В. Міжнародна миротворчість та війна на сході України: чи є рецепт мирного врегулювання? / Василь Філіпчук // Дзеркало тижня. – 2016. – Вип. № 17: 13-20 травня.
10. Шелест Г. Миротворчість під час війни. Перспективи миротворчої діяльності України. <http://prismua.org/wp-content/uploads/2018/02/14041.pdf>
11. Шелест Г.В. Посередництво та миротворчість ЄС // Перспективи розвитку політики ЄС: глобальні та регіональні виміри: монографія / колектив авторів ; за заг. ред. О.І. Брусиловської, І.М. Коваля. – Одеса: Одес. нац. ун-т ім. І.І. Мечнікова, 2019. – С. 172-189.

Тема 11. Режими нерозповсюдження зброї та матеріалів масового знищення. (2год.).

1. Міжнародний режим нерозповсюдження ядерної зброї.

2. Американсько-російські домовленості щодо ядерної зброї.
3. Міжнародний режим нерозповсюдження хімічної та біологічної зброї.
4. Експортний контроль у сфері нерозповсюдження зброї масового знищення.

Основні поняття: ядерна зброя, міжнародна безпека, безпека держави, міжнародний режим, міжнародний договір, міжнародні санкції, міжнародна відповідальність.

Література

1. Експортний контроль в системі міжнародної безпеки: навч. посіб. / Галака С. П., Гришуткін О. М., Кондратов С. І., Перепелиця Г. М., Сівер О. І. — К.: КВІЦ, 2013. — 368 с.
2. СІПРІ 2021: Щорічник: озброєння, роззброєння та міжнародна безпека: Пер. з англ./Стокгольм. міжнар. ін-т дослідження миру; Укр. центр екон. і політ. досліджень ім. О.Разумкова; Редкол. укр. вид.: О.Мельник (керівник проекту) та ін. — К.: Заповіт, 2022. — 724 с. - https://razumkov.org.ua/images/sipri/SIPRI_2021_ukr.pdf

Тема 12. Режими регулювання обігу звичайних озброєнь у світі (2год.).

1. Конференція з роззброєння та реєстр ООН щодо звичайних озброєнь.
2. Договір про звичайні збройні сили в Європі.
3. Експортний контроль та заходи воєнної довіри.
4. Експортний контроль та заходи з контролю звичайних озброєнь.

Основні поняття: міжнародний режим, міжнародний договір, міжнародні санкції, міжнародна відповідальність, міжнародна безпека, безпека держави.

Література

1. Експортний контроль в системі міжнародної безпеки: навч. посіб. / Галака С. П., Гришуткін О. М., Кондратов С. І., Перепелиця Г. М., Сівер О. І. — К.: КВІЦ, 2013. — 368 с.
2. СІПРІ 2021: Щорічник: озброєння, роззброєння та міжнародна безпека: Пер. з англ./Стокгольм. міжнар. ін-т дослідження миру; Укр. центр екон. і політ. досліджень ім. О.Разумкова; Редкол. укр. вид.: О.Мельник (керівник проекту) та ін. — К.: Заповіт, 2022. — 724 с. - https://razumkov.org.ua/images/sipri/SIPRI_2021_ukr.pdf
3. Веземан, П. Д. Конференція ООН з незаконної торгівлі стрілецькою зброєю і легкими озброєннями [Електронний ресурс] / Пітер Д. Веземан // Національна безпека і оборона. — 2005. — № 2 (62). — С. 44-46. — Режим доступу: http://razumkov.org.ua/files/category_journal/NSD62_ukr.pdf
4. Антонов К.В. Актуальні проблеми міжнародного співробітництва щодо запобігання та протидії контрабанді зброї та боєприпасів / К.В. Антонов, В.В. Варава // Вісник АМСУ. Серія «Право». — 2014. - № 1 (12).
5. Паркер, С. 10 років боротьби з розповсюдженням стрілецької зброї: де ми зараз? [Електронний ресурс] / Сара Паркер // НАТО Ревю. — 2011. — Вип. 4: Легка зброя, тяжкі наслідки. — Режим доступу: <http://www.nato.int/docu/review/2011/Arms-control/10-years-actions/UK/index.htm>

6. Боротьба з глобальною загрозою розповсюдження легкої і стрілецької зброї https://www.nato.int/cps/uk/natohq/news_7411.htm?selectedLocale=uk

Тема 13. Кримінальні загрози безпеці (2год.).

1. Транснаціональна організована злочинність: поняття, організаційні форми, напрями діяльності.
2. Міжнародне співробітництво у боротьбі з транснаціональною злочинністю.
3. Кіберзлочинність як безпековий виклик.
Основні поняття: транснаціональна організована злочинність, нормативно-правові акти, конвенція, організована група, злочинна організація, ознаки.

Література

1. Базів, Н. М. Торгівля людьми як сучасна форма рабства / Базів Н. М. // Гілея. – 2012. – Вип. 59 (додатки).
2. Вербенський, М. Г. Транснаціональна організована злочинність: поняття та основні ознаки / М. Г. Вербенський // Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності. – 2009. – № 4. – С. 125-131.
3. Європіна І.В. Види протиправних діянь у сфері новітніх інформаційних технологій // Вісник Академії адвокатури України. – 2010. – Число 3 (19).
4. Карпенко, Є. М. Участь Європолу в запобіганні та протидії транснаціональній злочинності: правові й організаційні засади [Електронний ресурс] / Карпенко Є. М. // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. – 2011. – № 2.
5. *Конвенція* Організації Об'єднаних Націй *проти транснаціональної організованої злочинності* [Електронний ресурс] : ООН, Конвенція, Міжнародний документ від 15.11. 2000 р. // Сторінка "Законодавство України" сайту Верховної Ради України. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_789
6. Мережі і мережні війни: Майбутнє терору, злочинності та бойових дій / За ред. Дж. Арквілли, Д. Ронфельдта; Пер. з англ. А. Іщенко. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська Академія», 2005. – 350 с.
7. Микієвич, М. М. Міжнародно-правові засади боротьби із транснаціональною злочинністю в рамках Європейського Союзу / М. М. Микієвич // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. – 2008. – № 2.
8. Міняйло, Н. Є. Поняття та ознаки транснаціональної злочинної діяльності у сфері незаконного обігу вогнепальної зброї [Електронний ресурс] / Міняйло Н. Є. // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. – 2011. – № 5.

7. Завдання для самостійної роботи з навчальної дисципліни

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Історія розвитку концепції національної безпеки України.	3
2	Тема 2. Основні теоретичні підходи до дослідження еволюції концепту міжнародна безпека.	3
3	Тема 3. Проблеми розвитку системи національної безпеки України.	2
4	Тема 4. Нові виклики та загрози для системи національної безпеки держави в умовах трансформації системи міжнародних відносин на глобальному та регіональному рівнях.	3
5	Тема 5. Концепція забезпечення національної стікості.	3
6	Тема 6. Стратегія воєнної безпеки України: цілі, принципи, аспекти.	3
7	Тема 7. Загрози та виклики гонки ядерних озброєнь на сучасному етапі.	3
8	Тема 8. Загрози виникнення збройних конфліктів, локальних і регіональних війн, їх ескалації та втягнення до них України.	3
9	Тема 9. Сутність, витоки та загроза проявів сучасного тероризму.	3
10	Тема 10. Миротворчі операції ООН: теорія і практика.	3
11	Тема 11. Перспективи політики нерозповсюдження ядерної зброї.	3
12	Тема 12. Контроль над звичайними озброєннями та заходи зміцнення довіри і безпеки у військовій галузі в Європі.	3
13	Тема 13. Концепція інформаційної безпеки України.	2
Разом		38

8. Кредитно-модульна система оцінювання знань студентів **Оцінювання знань студента здійснюється за 100-бальною шкалою.**

Поточний контроль

Поточний контроль – це оцінювання знань студента під час семінарських занять, якості виконання домашніх завдань, самостійної роботи та активності студента на занятті.

Поточний контроль рівня засвоєння навчального матеріалу дисципліни „Сучасні теорії політичних змін та розвитку” оцінюється за п’ятибальною шкалою. У кінці семестру виводиться середнє арифметичне усіх одержаних оцінок за відповіді та контрольний замір знань. Одержаний результат множимо на коефіцієнт 10. За семестр студент набирає до 50 балів.

Якщо студент жодного разу не відповідав на семінарських заняттях, матиме за відповідний поточний контроль 0 балів.

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

- Виступ з основного питання.
- Усна наукова доповідь.
- Доповнення, запитання до виступаючого, рецензія на виступ.
- Участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття.
- Аналіз джерельної і монографічної літератури.
- Письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи тощо).
- Есе (письмова робота, оформлена відповідно до вимог).

Результати поточного контролю заносяться до журналу обліку роботи академічної групи. Позитивна оцінка поточної успішності студента за відсутності пропущених і невідпрацьованих семінарських занять, позитивні оцінки за контрольний замір знань є підставою допуску до підсумкової форми контролю – заліку.

Контрольний замір знань

Контрольний замір знань проводиться відповідно до графіка навчального процесу.

Оцінка виставляється з урахуванням результатів проведеного контрольного заходу. Використовується п’ятибальна шкала оцінювання.

Контрольні заходи з дисципліни „Сучасні теорії політичних змін та розвитку” проводяться під час семінарських занять в академічній групі відповідно до розкладу занять.

Контрольні заходи проводяться у вигляді письмової контрольної роботи. В окремих випадках можна застосовувати й інші форми контролю: письмові завдання, усні колоквіуми та ін.

До контрольного заходу студент допускається незалежно від результатів поточного контролю. На консультаціях студент може відпрацювати пропущені семінарські заняття, захистити самостійні завдання, а також ліквідувати заборгованості з інших видів навчальної роботи.

У разі відсутності студента на контрольному заході йому надається право на повторне складання в індивідуальному порядку.

Підсумковий (семестровий) контроль

Позитивна оцінка поточної успішності за умови відсутності пропущених або невідпрацьованих семінарських занять є підставою допуску до підсумкової форми контролю.

З дисципліни „Сучасні теорії політичних змін та розвитку” передбачена така форма звітності, як залік. Протягом семестру студент може набрати до 50 балів. На заліку – максимально 50 балів. Для допуску до заліку студент повинен набрати за результатами поточного і модульного контролю не менше 26 балів.

Залік може бути виставлений за результатами поточного контролю за результатами співбесіди зі студентом.

Залік проводиться в усній формі.

9. Розподіл балів, що присвоюється студентам

Максимальна кількість балів при оцінюванні знань студентів із дисципліни, котра завершується заліком, становить за поточну успішність 50 балів. На заліку студент теж може отримати 50 балів.

Поточний контроль та самостійна робота						Сума	Залік
Змістовий модуль 1						50	50
1	2	3	4	5	6		

1, 2 ... 6 – теми семінарських занять у рамках змістовного модуля.

При оформленні документів за залкову сесію використовується таблиця відповідності оцінювання знань студентів за різними системами.

Шкала оцінювання: вузу, національна та ECTS

Національна шкала	Рейтингова шкала	Шкала ECTS	Пояснення
5 (відмінно)	90-100	A	зараховано
4 (добре)	81-89	B	зараховано
	71-80	C	зараховано
3 (задовільно)	61-70	D	зараховано
	51-60	E	зараховано
2 (незадовільно)	25-50	FX	незараховано
	0-24	F	незараховано без права перездачі

10. Контрольні питання для підсумкового контролю (заліку)

1. Поняття безпеки.
2. Національна та міжнародна безпека як об'єкт безпекових досліджень.
3. Національна безпека, як характеристика розвитку соціуму та держави.
4. Види національної безпеки.
5. Система національної безпеки.
6. Класифікація небезпек національним інтересам.
7. Визначення рівня загроз національній безпеці та адекватного йому порядку денного органів державної влади.
8. Система забезпечення національної безпеки та оцінка її потенціалу.
9. Вибір ключових параметрів моделі забезпечення національної стійкості.
10. Методологічні засади створення механізмів адаптивного управління національною стійкістю.
11. Визначення пріоритетів забезпечення національної стійкості та безпеки.
12. Зовнішні воєнні небезпеки та воєнні загрози державі.
13. Воєнний потенціал обороноздатності держави.
14. Зовнішньополітичний потенціал обороноздатності держави.
15. Воєнно-політичний ресурс та потенціал України.
16. «Дилема безпеки» та гонка озброєнь.
17. Військові витрати держав у 2011-2020 рр.
18. Національна безпека та міжнародна безпека: співвідношення понять.
19. Концепції міжнародної безпеки.
20. Класифікація загроз міжнародній безпеці.
21. Визначення збройного конфлікту.
22. Особливості сучасних збройних конфліктів.
23. Наслідки збройних конфліктів.
24. Поняття, сутність та ознаки тероризму
25. Цілі та завдання терористичної діяльності
26. Типологія тероризму
27. Міжнародне співробітництво у протидії тероризму
28. Поняття миротворчості.
29. Миротворчість міжнародних організацій та спеціальних коаліцій.
30. Багатосторонні миротворчі операції.
31. Міжнародний режим нерозповсюдження ядерної зброї.
32. Американо-російські домовленості щодо ядерної зброї.
33. Міжнародний режим нерозповсюдження хімічної та біологічної зброї.
34. Експортний контроль у сфері нерозповсюдження зброї масового знищення.
35. Конференція з роззброєння та реєстр ООН щодо звичайних озброєнь.
36. Договір про звичайні збройні сили в Європі.
37. Експортний контроль та заходи воєнної довіри.
38. Експортний контроль та заходи з контролю звичайних озброєнь.
39. Транснаціональна організована злочинність: поняття, організаційні форми, напрями діяльності.

40. Міжнародне співробітництво у боротьбі з транснаціональною злочинністю
41. Кіберзлочинність як безпековий виклик.